

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Psychologická adaptace laika nastupujícího do zaměstnání k mentálně postiženým

Autor práce: Jana Marešová

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: Mgr. Martin Klapetek, Ph.D. (Katedra filosofie a religionistiky TF JU)

Datum: 29. 4. 2014

Ve své bakalářské práci studentka prokázala schopnost samostatně pod metodickým vedením vedoucího práce zpracovat zvolené téma. Studentka se snažila vytvořit bakalářskou práci s ohledem na zvolené téma a metodologické ukotvení s využitím určitého množství informačních zdrojů. Rád bych se na tomto místě zeptal na její osobní názor ohledně kvantity a kvality české odborné literatury k tématu její bakalářské práce a to v srovnání se zahraničím. S ohledem na to, že rozsah bakalářské práce by se měl pohybovat mezi 30 a 40 stranami textu, předložená práce tuto povinnost splňuje. Z hlediska formální úrovně práce je potřeba zmínit grafickou úroveň textu. Studentka se snažila během zpracovávání zamezit překlepům a chybám, což podtrhuje celkový dojem. Například v práci nejsou ve větším počtu na konci řádku jednoslabičné předložky a spojky (český abstrakt na s. 57), což mnohdy studentům a studentkám dělá problémy technicky zařídit.

Struktura práce mohla být podle mého názoru zvládnuta lépe. Kapitoly č. 2 *Mentální retardace* a 3 *Historie péče o osoby s mentální retardací* jsou např. tvořeny minimálním počtem stran (s. 15 – 17 a 18 - 19; od antiky až po současnost čtenář na necelých dvou stránkách!). Na začátku kapitoly 5. čtete: „*Vztah mezi klientem a vychovatelem je velmi důležitý a dle mých zkušeností do značné míry může právě hezký či špatný vztah s klientem ovlivnit adaptaci začínajícího pracovníka v tomto zaměstnání.*“ (s. 25). Najednou se zde objevují zkušenosti autorky, ale čtenář zatím neví prakticky nic o autorce, charakteristice zařízení, ve kterém pracuje apod. Osobně mi toto chybí, protože čtenář nemůže vědět, jestli se jedná o naprosto typické zařízení naplňují pouze předem známé standardy, nebo je něčím alternativní a specifické. Závěrečný dotazník podle mého názoru tuto funkci nemá. Objevuje se to až na s. 36 v pododdíle *Výzkumný terén*, ale tyto části práce spolu nekorespondují. Místy (hlavně v první části práce) má totiž autorka problém překročit horizont pouhé komplikace výpisků z odborné četby. Například kapitola č. 2 *Mentální retardace* je to bohužel ideálním příkladem (s. 15 - 17). Podobně na s. 26 čtete: „*Dle příručky pro pečovatele jsou předpoklady spolupráce pečovatele a příjemce péče následující: .... se vzdělávat.*“ To všechno je snad pravda, ale v tuto chvíli bych v kvalifikační práci očekával autorčin komentář k shrnutí diskuze prostudované literatury apod.¹ Čtenář tak autorku textu postupně „ztrácí“ v proudu na sebe navazujících odstavců doplněných o odkazy na

¹ Další příklady čtenář najde na s. 30 – 31, 34. Bohužel práce autorky občas zůstala na půli cesty.

literaturu. Na druhou stranu bez předchozího bližšího seznámení s typem a specifiky pracoviště autorky jsou v podkapitole 1.2.3 *Povzbuzování* použity výroky jako „*Naši klienti mají velmi rádi ruční práce, jako je vyšívání, kreslení nebo tkaní rohoží. ... činnosti. Velký účinek pochvaly je patrný zvláště při vykonávání domácích prací, protože v našem Domově si klienti na sociálním úseku uklízí sami.*“ (s. 13). Můžeme tyto výroky zobecňovat stejně jako předchozí parafrázi odborné literatury? Oddíl 7.4.2 *Osobní zkušenost* (s. 41 - 43) pak ve srovnání s předchozími výpisky z odborné literatury působí svým stylem angažovaně a vyznavačsky.

Provedení citací v obecné rovině s drobnými nedotaženostmi odpovídá požadavkům na tento druh práce.² Na s. 10 máte přímou citaci: „*přípravenost přijmout ohrožení vlastního blaha kvůli prospěchu jedince stejného druhu, zatímco při egoistickém chování se počítá s poškozením příslušného stejného druhu v zájmu vylepšení šancí individua na přežití.*“ Odkaz na zdroj se objevuje až na následující straně u pozn. pod čarou č. 14 v návaznosti na jinou přímou citaci. Tento odkaz se tedy vztahuje k totožnému zdroji obou oddělených citací? K nedotaženostem poslední formální úpravy textu bych přiřadil i to, že čísla odkazů na poznámky pod čarou u přímých citací jsou často také vysázeny kurzívou³. Seznam literatury obsahuje záznamy, které korespondují s bibliografickými záznamy v poznámkách pod čarou. Oceňuji jeho pečlivé zpracování.

Pokud sledujeme jazykovou stránku práce, pak stylistická vyspělost a gramatická úroveň podle mého názoru splňuje s určitými rezervami požadavky kladené na tento druh textu. Metody a cíle práce byly v *Úvodu* víceméně dostatečně představeny (s. 7; dále ještě na s. 36). Co se týče obsahové stránky, tak z mého úhlu pohledu mohu nabídnout několik témat k diskuzi:

1. Je z vašeho pohledu v českém prostředí obvyklé, že pracovník nastupující do zaměstnání k mentálně postiženým neprochází dlouhotrvající teoretickou a praktickou přípravou na budoucí výkon povolání? (viz dále bod č. 3) Jak funguje sebeevaluace, následně vzdělávání apod. Čtenář totiž z bakalářské práce může nabýt dojmu, že na tyto pozice přicházejí pracovníci jen „vyzbrojení“ pouhým nadšením.
2. Na s. 41 píšete: „*Zaskočilo mě však, že mentálně postižení nejsou neustále vesele naladěni tak, jak nám je prezentují média.*“ Definujte mediální obraz mentálně postiženého. Snad na tomto místě máte na mysli mediální klišé spojované s osobami s Downovým syndromem.
3. Na s. 41 píšete: „*Zákon nám nedovoluje použít uklidňovacích injekcí, ani svěřací kazajku, jak tomu bylo dříve. Jediná možnost je neustále se snažit klienta verbálně uklidňovat.*“

² Poměrně často se opakující uvedení výrazu „tamtéž“ na prvním řádku v poznámkách pod čarou (pozn. č. 28 na s. 17; pozn. č. 56 na s. 24; pozn. č. 60 na s. 26; pozn. č. 64 na s. 27; pozn. č. 85 na s. 33) je marginalita, což vyvstane například ve srovnání se záznamy na s. 18 a 19. Vedle toho na s. 22 a 23 použití výrazu „tamtéž“ chybí (pozn. č. 46, 51). Tuto drobnost je možné připsat na vrub poslední fázi formálních úprav textu.

³ Např. „*Adaptace na vnější podmínky je procesem trvalé modifikace psychických vlastností a jevů.*“⁶ (s. 8 – 9).

ale zároveň na s. 42 „*Než jsem nastoupila do tohoto zaměstnání, měla jsem, jako mnoho jiných, hodně předsudků.*“ Jakou roli hraje u přijímaných osob na pozici pečovatele jejich dosavadní vzdělání a praxe? Existuje k tomuto tématu nějaká odborná diskuze?⁴ Souvisí to například s diskuzí ohledně používání klecových či síťových lůžek?

Bakalářskou práci Jany Marešové na téma: „*Psychologická adaptace laika nastupujícího do zaměstnání k mentálně postiženým*“ **doporučuji** k obhajobě. Jakožto oponent navrhuji komisi k zvážení ohodnotit zmiňovanou bakalářskou práci známkou **velmi dobře**.

---

⁴ Očekával bych její shrnutí právě v této bakalářské práci.